

MŰVELTEK HŰTLENSÉGE

Sajnos, nem szólam, hanem komor ítélettel terhes szomorú tény, hogy népünk művelése és nevelése az Árpádok korával lezáródott. Egyetemes szándékú, tudatos és nagyvonalú népművelés az országépítő Árpádok merész terveinek akaratos valószínűsítése óta nem volt. Körülményeik nehézsége mellett is tömegek átfogása felé kinyúló népművelést utoljára ők végeztek. A szerzetesrendek, melyeket egymás után telepítettek be és nagy kiváltságokkal láttak el, nemcsak ígét hirdettek, a káptalani és plebániális iskolák, melyeket kemény törvények kényszere tartott, nemcsak betűtetést, és számolást tanítottak, hanem a földművelés, ipar, művészet fogásainak ismertetésével az élet- és népfenntartás durva, primitív formái helyett megmutatták a könnyebb, szebb, emberibb élet útjait.

Történelmi végzet, utóbb a nálunk torzultabban jelentkező korszellem rövidlátása húzott le a haladás szekeréről. Történelmi sorsunk arra ítelt, hogy testünkkel világerők ütközését fogjuk fel és egy félvezredes szakaszon át idegen szándékok igáját vonjuk. A hozzánk csökötten érkezett hangos szabadelvűség pedig sűrű jelszavaival csak felszínen dolgozott, az igazi kultúrával sem mélységben, sem szélességben nem vette társadalmunk rétegeit megmunkálás alá. Az Egyházat elgáncsolta s az ő elemi iskolája beérte a beutalt gyermekek néhány évfolyamának nevelésével, a falai közül kibocsátottaknak többet nem nézett utána. A középiskola pedig környékéről, a népi talajból felszívta elsősorban a tehetségeket, hozzásegítette egy felsőbb, zárt réteg előnyösebb életéhez azért, hogy a néphez többé igaz együttérzéssel, segítő szándékkal ne térjenek vissza soha. Nálunk nyersebben következett be, mint másutt, hogy *az életmód, műveltség, érzés és gondolkodás különbözősége és nagy távolsága miatt ugyanannak a népnek kebelében külön népek keletkeztek*, amelyek sokszor nemcsak egymás fájdalmát, de még egymás nyelvét sem értik meg.

(Márton Áron gyulafehérvári püspök gondolataiból.)

E SZ Á M M U N K A T Á R S A I

*Almay Béla, m. kir. vezérkari alezredes * Barát Jenő, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület statisztikai ügyosztályának titkára * Benda Kálmán, a Gróf Teleki Pál Tudományos Intézet tanára * Bónis György dr., egyetemi ny. rk. tanár * Entz Géza, a kolozsvári Egyetemi Könyvtár tisztviselője * Heszke Béla, a kolozsvári Mikes-gimnázium tanára * Makkai László dr., az Erdélyi Tudományos Intézet tanára * Szabó István, az Ellenzék belső munkatársa.*

A KIADÓHIVATAL KÖZLEMÉNYE

Szemlénk megelőző számaiban felhívást tettünk közzé, hogy a HITEL 1936. évi 1., 2. és 4., valamint az 1937. évi 1. számát kiadóhivatalunk szívesen visszaváltja s e négy régi számért csereképpen készségesen felajánlja most megjelenő évfolyamunkat, illetve egyes számokért darabonként 2 P-t fizet. Amikor ezt a felhívásunkat ez alkalommal is megismételjük, közöljük az érdeklődőkkel, hogy az 1938., 1939. és 1940–41. évfolyamainkból még van néhány teljes és több hiányos sorozat, s azoknak ára: teljes évfolyamonként 8 P., illetve egyes számonként 2 P.

A HITEL ÚJABB KÜLÖNLENYOMATAI

- Makkai László dr.:* Balkáni és magyar elemek a magyarországi román társadalomfejlődésben.
- Mikó Imre dr.:* Erdélyi politika.
- Otlík László dr.:* Szent István birodalma az új Európában.
- Venczel József dr.:* Erdély és az erdélyi román földreform.
- Molter Péter:* Falukutatás Bálványosváralján.
- Albrecht Dezső:* Magyarság a változásban.
- Tamási Áron:* Erdélyi jelentés a magyar szellem küzködéseiről.
- László Dezső:* Korszerű magyarság.
- Venczel József dr.:* A székely népfelleg.
- Szabó István dr.:* Az asszimiláció a magyarság történetében.
- Zathureczky Gyula:* Magyar politika Európában.
- Tamás Lajos dr.:* A román nép és nyelv kialakulása.
- Martonyi János dr.:* Közigazgatásunk reformja.
- Szabó T. Attila dr.:* A románok újabb kori erdélyi betelepülése.
- Ifj. Boér Elek dr.:* Nagy tér-gazdaság.
- László Gyula dr.:* A magyar őstörténelem régészetéről.
- Makkai László dr.:* Északerdély nemzeti ségi viszonyainak kialakulása.
- Erdei Ferenc:* Parasztságunk legújabb alakulása.
- Zathureczky Gyula:* A magyar szellem forradalma.
- Malán Mihály:* A szláv veszedelem.